

בענין תיקון חטא אדה"ר ע"י הימים טובים

הקדמה

מאמר זה שלפנינו נאמר מפי מו"ר שליט"א לפני איזה שנים בסמיכות לימי הפורים הנזכרים ונעשים, ובזמנו נרשם על ידי אחד השומעים, והרואה יראה כי מאמר זה הגם שנעוץ סופו בתחילתו בסוגיא דפורים להיותה בעת ההיא מצות עשה שהזמן גרמא, מכל מקום יסתעף לכמה פארות, וממנו יתד וממנו פינה להבין בחכמה כמה וכמה סוגיות עמוקות ונעלמות הנוגעים לפרטי חכונות הנעשים דבר יום ביומו ואשר כבר עמדו עליהם כל עוברי דרך, ובכאן יתבאר ענינם באופן עמוק ונורא על פי דרכו בקודש נהד"ר דרכינו התורת חכם ז"ל אשר לזכרו תאות כל נפש ועל שמו ייסדנו ישיבתנו הרמה פעיה"ק.

ואלה מוסיף על הראשונים לפתוח צוהר לבאר ענינם בקצרה על פי עומק דרכי עבודת החסידות המסורה לנו מדור ודור, ומן המקצת ידון המעיין על הכלל כולו, ויבין מרחוק כמה אחודים וחבוקים דרכי הקבלה והחסידות בהיותם שניהם משולבים יחד כתרין ריעין דלא מתפרשין, ודא בלא דא לא קיימא.

והנה מאמר זה הונה בשעתו בהיותו בלתי מוגה כראוי, וברבות הימים והשנים מאז נאמרו הדברים בשעתם, נתוסף עליהם כהנה וכהנה חידושים ופלאות, והיה מן הראוי לחבר ולקשור נימא בנימא עם האמור במאמר זה, אלא שחסרון הזמן וריבוי המירדות היו בעברינו, ולא עוד אלא שדא עקא שלהיות שלא הוגה כראוי בעתו ובזמנו, הנה כהיום הזה בבואנו לערוך המאמר לדפוס קשה עלן עתיקא מחדתא, אלא שאמרנו כי מכל מקום לבל נמנע הטוב יודפסו הדברים כפי צורת כתיבתם מאז, כמעט מבלי עריכה והגהה כראוי וכיאות לכבודם של דברים, ועוד חזון למועד בס"ד, והיה אם המצא ימצא חסרון או שגגה ח"ו, מסרנא מודעא רבתא לאורייתא שעל המעיין הישר לתלות החסרון ברושמי רשוותא, והרי"ע.

ענף א

פרטות סדר התחלקות והתלבשות ע"ב וס"ג דא"ק

לשון הרב ז"ל בספר כוונות ישן בקינור, דע כי תיבת מגלה חסר יו"ד הוא כמנין שלשה הוי"ת קהם כרישא חיוורא ללא אחידע, ומאלו שלשה הוי"ת מתפשטים שלשה עשר תיקוני דיקנא, ואלו השלשה עשר הם נכנסין תחלה תוך אבא,

א.

הקדמת הרב דברי שלום זלה"ה לפורים

כתב הרב דברי שלום ז"ל בהקדמתו לפורים (סדור אהבת שלום עמ' קכ"ה), וז"ל, זה

ונכללין ביסוד שבו, ומאבא תוך אימא, ונכללין ביסוד שבה, ואח"כ נכנסין תוך ז"א.

ונרדע כי יסוד לאבא מתלבש תוך יסוד לאימא, גם נודע כי יסוד לאימא הוא קצר ויסוד לאבא הוא ארוך ועודף ויוצא תוך גופא דז"א, והנה מרדכי הוא יסוד לאבא, ואסתר היא מלכות דיסוד לאימא וכו', ולהיות שמרדכי ואסתר הם בבחינת אלו הי"ג תיקוני דיקנא, לכן נרמזו בהם, והוא שנודע שאלו הי"ג הם י"ג הוי"ו"ת דע"ב והם עולים מרדכי"י ואסתר"ר עם הכולל וכו', עכ"ל.

ובהמשך לשונו שם כתב עוד, וז"ל, וכנסתלקו נה"י לאבא מז"א ונמשכו אלו המוחין תוך הנוקבא, נעשים כל אלו המוחין שהם י"ג הוי"ו"ת, תשע בנה"י לאימא ושלשה ביסוד לאבא המתגלה מחוץ ליסוד דנוק' העולה מגל"ה, ומאיר עד העשיה, עכ"ל הק' הנוגע לענינו.

והנה מקור הדברים פתוח בפרע"ח פרק ו' דשער הפורים (דף קי"א ע"ב) משם הרב זלה"ה, וכן הוא בסה"ק מחברת הקודש שער הפורים (דף ס"א ע"א) מהאר"י זלה"ה, יעויין שם ואכמ"ל.

ב.

סדר התלבשות עסמ"ב דא"ק

והנה להבין קושט דברי אמת דברות קדש דמר בריה דרבינא ה"ה מרנא ורבנא הרב דברי שלום ז"ל בהקדם כמה הקדמות הכרחיות בענין סדר הלבשת פרטופי א"ק, אשר המה הקדמות הכרחיים ונחוצים לכל הבא אל אהל מועד להבין כללות בנין פרטוף המועדים הנקרא פרטוף הזמנים, שהאריך בו טובא מרן הרש"ש

ז"ל בספרו הבהיר נהר שלום דף י"ג ע"א וע"ב, ועוד באיזהו מקומן, ועל ידיהם בע"ה יבין ויסקיל המעיין, ישמע חכם ויוסף לקח מה מאד עמקו מחשבותיו דמרן הרש"ש, אשר נתן ב"ם החכמה דרך ובמים עזים נתיבה, בבחי' תן לחכם ויחכם עוד, וזה החלי בעזה"י.

בתב הרז"ל בע"ח שער טנת"א פ"א (דף כ' סע"ב), וז"ל, דע כי אין מציאות ליור קומת אדם בעולם שלא יהיה בו כללות ד' בחינות אלו, אשר כוללים כל האצילות וכל העולמות, ואלו הם שם ע"ב ושם ס"ג ושם מ"ה ושם ב"ן וכו', וכל אחד מאלו הארבע הוי"ו"ת כלול מכולם, ויש בכל הוי"ה מהם בחינת טעמים נקודות תגין אותיות, והנה הקרקפתא של זה האדם קדמון שהוא ראשו עד מקום בחי' האזנים שלו הוא נקרא בחי' שם ע"ב, והוא בחי' סוד הטעמים שבו כנז', עם היות שגם בחינה זו לבדה כלולה מטנת"א אלא שאין לנו רשות לדבר בזה וכו'. דע כי מן האזנים ולמטה מתחיל שם ס"ג שבו, וכבר נתבאר כי גם הוא כלול מטנת"א, והנה כאשר ילא האור דרך נקבי האזנים ימנית ושמאלית נתפשטו האורות מבחוץ ממקום האזנים עד מקום שכולת הזקן וכו', עכ"ל, ועיי"ש שאלו האורות היוצאים מן האזנים המה בחי' טעמים העליונים דס"ג.

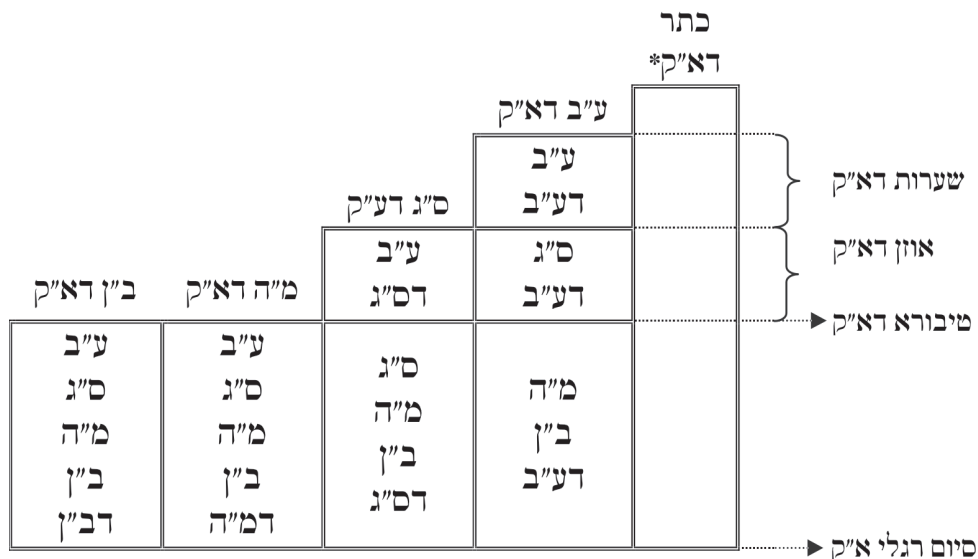
עוד שם להלן בפ"ב, וז"ל, ואח"כ באו טעמים האמצעיים והם בחי' אור היוצא מהחוטם של א"ק, וחוטם הוא כמנין ס"ג וכו', ונמשכו ביושר עד החזה של זה הא"ק וכו', עכ"ל.

עוד להלן בשער העקודים פ"א, וז"ל, ואח"כ באו הטעמים התחתונים שתחת האותיות, והם בחי' האורות היוצאים דרך הפה של הא"ק משם ולחוץ וכו', ונמשכים מכנגד פנים עד העצור של זה האדם וכו', עכ"ל..

עוד כתב שם בריש פער הנקודים, וז"ל, ומן
בחי' האזנים ולמטה עד תשלוש סיום
א"ק הזה הוא בחינת ס"ג עד סיום הרגלים
שלו, אמנם ענין הבחי' הזה היה מתחלה קודם
מיתת המלכים בעולם הנקודים, אבל אח"כ
היו בחינת מ"ה וב"ן ממקום הטיבור שלו עד
למטה בסיום הרגלים כמ"ס בע"ה. והנה כבר
ביארנו דבשם ס"ג יס טנת"א, והטעמים
נחלקים לג' חלוקות שהם אח"פ, ואמנם
הנקודות הם בחי' האורות הנמשכין מן
הענינים שלו וכו', עכ"ל. וע"ס שהרחיב הרז"ל
בסדר עולם הנקודים ועולם האלילות שהם
מ"ה וב"ן דא"ק. ולהבין סדר התחלקות
העסמ"ב דא"ק יעויין בקצ"ר אמיץ בכללי
חסדי דוד כלל ט' שמסדר בקצרה סדר עמידת
פרלופי א"ק.

ולבצען הקל על המעיין נרשום הסדר בקולר
מילין בבחינת די לחכימא ברמיזא:
הנה כתר דא"ק מגולה למעלה בראש הא"ק,
וממנו לא מלינו להרז"ל שיזכיר מאומה, אמנם
הרש"ש גילה סוד נעלם זה, והוא ממס"כ הרז"ל
בכ"מ דסדר פרלופי הא"ק ואלילות שוין הן. מן
השערות דגולגלתא דא"ק ולמטה מלביש ע"ב
דא"ק, וע"ב שבו מגולה מן השערות דא"ק עד
האזנים. ומן האוזן דא"ק ולמטה מלביש ס"ג
דא"ק, וע"ב שבו מגולה מן האוזן עד הטיבור,
ובפרטותו כלול משלשה אורות אח"פ,
ובפנימיותו מלובש ס"ג דע"ב דא"ק. מטיבורא
דא"ק ולמטה מלבישים מ"ה וב"ן דא"ק,
ובפרטותם כלולים גם המה מעסמ"ב דמ"ה
ומעסמ"ב דב"ן, ובפנימיותם ס"ג מ"ה וב"ן
דס"ג דא"ק, ומ"ה וב"ן דע"ב דא"ק.

וזה ליורו:

* כתר דא"ק לא מובא דברי האריז"ל רק ברש"ש

ג.

ע"ב וס"ג דא"ק הם בחי' אוירא
ובוצינא, ונוסף יש לו לא"ק עוד
בחי' או"א וישסו"ת

ומהשתא לריך נתינת טעם מה נשתנה סדר
חלוקת פרלופי א"ק מסדר חלוקת
פרלופי האלילות, דזאת נודע לכל בר בי רב
דהחו"ב הכוללים האלילות שהם ע"ב וס"ג,
דהיינו או"א עילאין וישסו"ת מלבישין שניהם
מן הגרון דא"א עד הטבור דא"א, או"א עילאין
מלבישין מן הגרון ועד החזה דא"א, וישסו"ת מן
החזה ועד הטבור דא"א, ומה נשתנה א"ק
שהע"ב שבו שהוא החכמה – או"א עילאין שבו
מלבישים מן השערות דרישא ועד האוזן, והס"ג
שהוא הבינה שבו דהיינו ישסו"ת מלבישים מן
האוזן ועד הטבור.

והגראה בזה בעה"י עפי"מ שמלינו להגר"א
(בביאורו לספרא דלניעותא ובכ"מ)
דקרי ליה ליחוד ע"ב וס"ג דא"ק בשם יחוד
אוירא ובוצינא, והיינו דלע"ב דא"ק קרי אוירא
ולס"ג דא"ק קרי בוצינא, ונודע דבוצינא
דקרדינותא היינו מוחא סתימאה דא"א, הנקרא
בשם בוצינא יען שבו מלובש גבורה דעתיק
הנקראת בוצינא דקרדינותא, כנודע עפ"י סדר
הלכשת ז"ת דעתיק ב"ס דא"א שגבורה דעתיק
מתלבשת במו"ס דא"א.

וביארור הדבר ביתר שאת הוא דמלינו ג' רישין
באריך אנופין (זולת הרדל"א שהוא ג"ר
דעתיק), ואלו הן: רישא חדא גולגלתא, רישא
תנינא אוירא, רישא תליתאה מו"ס. ומעתה
ילפינן בדרך כמה מלינו מחלוקת תלת רישין
דא"א, דעל דרך זה הכי נמי כן הוא הדין בא"ק,
כתר דא"ק כנגד רישא עילאה דגולגלתא דא"א,
ע"ב דא"ק מכוון כנגד רישא תנינא אוירא

דא"א שתחת הגולגלתא, ס"ג דא"ק מכוון כנגד
רישא תליתאה מו"ס דא"א.

ובאחר עלות אלה הדברים י"ל כי מה שמלינו
בדברי הרז"ל דע"ב מלביש מן שערות
הראש, וס"ג מן האוזן, הנה אלו הע"ב וס"ג
דא"ק אינם המה או"א וישסו"ת הכוללים דא"ק,
כי הם בחי' האוירא ומו"ס דא"ק, ונוסף עליהם
יש לו לא"ק עוד בחי' או"א וישסו"ת זולתן, ואלו
האו"א וישסו"ת אכן מלבישים מן הגרון ועד
הטבור של א"ק, וכמובא מעין זה בדברי הגה"ק
הלשם שבו ואחלמה בספר הכללים שלו.

ובמב"ל הדברים נמלינו למדים כי אכן סדר
התחלקות פרלופי א"ק שיה בשום ממס
עם סדר התחלקות פרלופי האלילות, דעל דרך
שמלינו בעולם האלילות שרישא דא"א מתחלק
לתלת רישין, כן הוא הדין רישא דא"ק, ועל דרך
שמלינו בעולם האלילות שאו"א עילאין וישסו"ת
שבו מלבישין מן הגרון ועד הטבור, כן הוא הדין
בא"ק, דע"ב דא"ק שהם או"א מלבישים מן
הגררון ועד החזה, וס"ג דא"ק שהם ישסו"ת
מלבישים מן החזה ועד הטבור, ועיין עוד להלן
מזה.

ד.

העינים ואח"ף הם חיצוניות
עסמ"ב דע"ב דס"ג, ודיקנא דא"ק
הוא פנימיות דע"ב דס"ג

עוד יש להקדים הקדמה נחוצה, והוא על דבר
שמלינו להכהן הגדול מאחיו רבינו חיים
שאל הכהן דוויק זי"ע בספרו איפה שלמה
לאזכרות חיים שער הנקודים פרק א' אות ה'
(דף ה' ע"א), דמייתי חבל מפרשים שהמורס
מדבריהם הוא דע"ב דס"ג עצמו כלול מעסמ"ב
פרטיים שבו, וסדר חלוקתם הוא באופן

שארות הע"ב הפרטיים שהם בחינת החיה
דע"ב דס"ג הם עלמות אורות העינים,
וכדיעו"ש שכתב להוכיח מדברי הרז"ל לעלמות
אור העינים גבוה מאורות אח"פ. אורות הס"ג
הפרטיים שהם בחינת הנשמה דע"ב דס"ג הם
אורות האוזן. אורות המ"ה הפרטיים שהם
בחינת הרוח דע"ב דס"ג הם אורות החושים.
ואורות הב"ן הפרטיים שהם בחינת הנפש דע"ב
דס"ג הם אורות הפה.

והנה מנינו בדברי הרז"ל שמועות חלוקות
בענין הדיקנא דא"ק, דבשער טנת"א
פ"א מ"ב ובשער השבירה רפ"ו כתב דשערות
הדיקנא הם מבחי' אח"פ, ואילו בשער טנת"א
מ"ת, והוא באל"ח דף א' ע"ג, כתב כי אורות
האוזן נמשכים מכנגד התפשטות שער הזקן
הנזומח בלחיים בלדדי הפנים, וכנגדו נמשך
התפשטות אור האוזן ע"ש, ומכאן לאורות אח"פ
לחוד ואורות הדיקנא לחוד.

ובבר עמדו בזה המפרשים וביארו לדרכם
בקודש איש לדרכו פנה, ואכ"ס זולת
שנרשום בכאן מקלס, הלא המה החסדי דוד
בכלליו אות ט', יפה שעה שער טנת"א פ"א אות
ג', שפת אמת למחר"א משען דף ד' ע"ג (דפוס
ישן), שמן ששון פ"א דשער טנת"א אות ז',
הגוב"י לע"ח סם דף כ' ע"ב אות ג', איפה
שלמה פ"א דטנת"א אות ג' דף א' ע"ב ועוד
לאלוה מילין.

והנראה בעה"י לפרש בזה עפמ"ש הרז"ל
בכמה מקומות (ומהם בע"ח שער
טנת"א פ"א מ"ת דף ז' ע"ג) דהא"ק כלול גם
הוא מפנימיות וחילוניות, והנה האורות
דבחינת החילוניות הם שבקעו וילאו דרך
נקבי הא"ק, אמנם האורות דבחינת
הפנימיות שהם האורות היותר עליונים

במעלה נשארו בפנימיותו ולא ילאו לחוץ דרך
נקבי הא"ק.

ועפ"ז י"ל דחילוניות הע"ב דס"ג הם עלמות
אורות העינים ואורות אח"פ, והם
עסמ"ב דע"ב דס"ג וכנ"ל, אמנם פנימיות
הע"ב דס"ג שנשארו תוך דופני א"ק, הנה
אע"פ שאינם יולאין לחוץ, מ"מ הארתם בוקעת
מעט לחוץ בסוד הדיקנא, וע"ד שמנינו
במקיפי התפלן בע"ח ט' הנסירה פ"ז
דהאורות הפנימיים מתנוצץ אורם כל כך עד
שמאיר מבחוץ בסוד אור מקיף כנגד מקומם
שבפנים ע"ש, וי"ל שהוא הדין נמי בענין
האורות שבפנימיות א"ק, שאף הם לרוב
הארתם בוקעים מעט לחוץ בסוד השערות
דא"ק.

ובהבי תנוח דעתנו מהנד ליסנא דמחזי
כסתראי בדברי הרז"ל בענין שערות
הדיקנא, לזהאמור אמת הוא שאורות הדיקנא
הם מבחי' ע"ב דס"ג דומיא דאח"פ, אלא שגם
אמת הוא שאינם הם עלמם האורות דאח"פ,
יען שאורות השערות נמשכים מבחי' הפנימיות
דא"ק שנגד אורות האח"ק, ואילו האורות
הבוקעים מנקבי אח"ק המה מבחי' חילוניות
האורות דא"ק, והיינו דכתב הרז"ל לאורות
האח"ק חופפין על הדיקנא ואינן מתערבין
עמו, יען דזה לחוד וזה לחוד, והבן וא"ש
בס"ד.

ה.

או"א וישסו"ת הם בחי' חג"ת ונה"י
דב"ן דע"ב דס"ג

והרי נתבאר כי אורות העין ואורות אח"פ
הם עסמ"ב דע"ב דס"ג דבחי'
החילוניות, ואורות הדיקנא הם ע"ב דס"ג

דבחי' הפנימיות, והנה אלו האורות אינם מתפשטין אלא עד טבורא דא"ק בלבד ותו לא לתתא מיניה, דהא מטבור ולמטה רשות אחרת היא, דקם מתפשטין האורות דבחי' ס"ג מ"ה וב"ן דס"ג, ועסמ"ב דמ"ה וב"ן הכוללים.

ובמהשתא לריך ביאור האיך תשתווה הקדמה זו עם המבואר לעיל דא"א ויסקו"ת דא"ק מתפשטים מן הגרון דא"ק ועד טבורו, ללהאמור הלא נמצא קלא הנחת מקום לאו"א ויסקו"ת בסדר חלוקת הפרלופין. דאין לומר שהם הם בחי' ע"ב דס"ג, דהלא עסמ"ב דע"ב דס"ג נתפרטו כבר והם בחינות עין ואח"פ. גם אין לומר שהם למטה מבחי' ע"ב דס"ג ודהיינו ס"ג דס"ג, דהא ס"ג דס"ג מקום התלבשותם מטיבורא דא"ק ולמטה, וא"כ או"א ויסקו"ת מה מקום יפול בחלקם מבחי' פרלופי הא"ק.

ובדרך אפשר י"ל עפמ"ש הגה"ק בעל הסולם דהפה והגרון בחד מקום הם מלבישים, ואינם זה למעלה מזה, דעפ"ז

יש מקום לומר לאו"א ויסקו"ת תרוייהו מבחי' הב"ן הפרטי דע"ב דס"ג המלביש מן הפה ועד הטבור, אלא שקיון שהב"ן הוא בכל מקום בחי' ו"ק בערך המ"ה הנקרא לערכו, והב"ן הזה בערך שנקרא ו"ק ודאי שמוכרח שיהיה כלול בפרטותו מחג"ת ונה"י, וככל בחי' ו"ק שבעולם, א"כ קוב י"ל דמן הפה והגרון עד החזה הוא בחי' החג"ת דב"ן, ושם מלבישין או"א עלאין, ומן החזה ולמטה הוא בחי' נה"י דב"ן, ושם מלבישין יסקו"ת, וא"ש בס"ד.

והרי כי העולה מן האר"ש דע"ב דס"ג הנה הפנימיות שבו בוקע הדיקנא, ואילו החילוניות שבו מתפרט לעסמ"ב פרטיים באופן זה: ע"ב הוא בחי' העין, ס"ג הוא בחי' האוזן, מ"ה הוא בחי' החוטם, ב"ן הוא בחי' הפה, וזה הב"ן כלול בפרטותו לחג"ת ונה"י המתפשטים מן הגרון ועד הטבור, והם הם בחי' או"א ויסקו"ת דא"ק המתפשטים מן הגרון ועד הטבור.

וזה ליורו:

ו.

דעת הלשם דהעין ואח"פ הם
עסמ"ב דס"ג דע"ב דס"ג, ואו"א
וישסו"ת הם מ"ה וב"ן דע"ב דס"ג

איברא כי מנינו להלכס קבו ואחלמה שהלך
בזה באופן אחר מעט, וכדיעוין לו
בספרו הדע"ה דרוש ד', שהאריך קס, ועוד קס
בהקדמה לסיומן הנז', ולדעתו נמצא כי סדר
חלוקת עסמ"ב דע"ב דס"ג הוא באופן זה:

ע"ב דע"ב דס"ג הוא ראיה עליונה למעלה מן
העין, והיא ראיה נפשית ורוחנית בלבד
בלתי אמנעי דגוף כלל, וכל מראות הנביאים הם
בבחי' זו, וכמאמר הכתוב לנביא היום יקראו
לפנים הרואה, וכמאמרה"כ ואראה מראות
אלהי"ם.

ס"ג דע"ב דס"ג כלול בפרטותו מעסמ"ב
פרטיים קבו, שהם: ראיה – עין, שמיעה
– אוזן, ריח – חושים, דיבור – פה. ודהיינו
העין הוא בחינת ע"ב דס"ג דע"ב דס"ג – עין,
ואח"ף המה בחינת ס"ג ומ"ה וב"ן פרטיים
דס"ג דע"ב דס"ג. ואופן התפשטותם נודע
וכסדר התפשטות אורות אח"פ שנתבאר בדברי
הרז"ל. ותחתיהן מתפשטין מ"ה וב"ן דע"ב
דס"ג מן הגרון עד הטבור, והם או"א ויסקו"ת,
לאו"א מתפשטין מן הגרון ועד החזה והם מ"ה
דע"ב דס"ג, ויסקו"ת מתפשטין מן החזה ועד
הטבור והם ב"ן דע"ב דס"ג, ומן הטבור
ולמטה הוא מקום התפשטות ס"ג ומ"ה וב"ן
הכוללים דס"ג. וע"פ מה שכתב קס עוד
בארוכה ומס"כ לבאר בענין הדיקנא קדישא
לדרכו בקודש.

ובתב עוד הלכס קס דעל פי סדר זה
המבואר בדבריו יעלה יפה מה

שמנינו בע"ח שער א"א, ובשעה"כ דרוש ד'
דויעבור, וכן הוא בסדור למרן הרש"ף בכוונת
ויעבור (דף קפ"א ע"א ולהלן), דתיקוני דיקנא
יואלים מבחי' האורות הפנימיים והמקיפים
דבינה דחכמה ולמטה, יעויין קס. ולהנ"ל א"פ
יען שלהמבואר הנה העין הוא בחי' ע"ב דס"ג
דע"ב דס"ג ואח"פ הם בחי' ס"ג ומ"ה וב"ן
דס"ג דע"ב דס"ג ונמצא ששורש הדיקנא הוא
בע"ב דס"ג שהוא בחינת אח"פ ונבאמת
לדברינו נמי כן הוא, וכמבואר לעיל דהעין הוא
הוא בחי' ע"ב דע"ב דס"ג, ואח"פ הן בחי'
ס"ג ומ"ה וב"ן דע"ב דס"ג, ולפי ששרשו
באח"פ ולא למעלה מאח"פ דהיינו בחינת עין,
משו"ה ראשיתו בבחי' בינה שהוא ס"ג, וכיון
שהדיקנא שורשה בבינה הפרטית, דין גרמא
שאף בהשתלשלותה באריך תחלת בחינתה הוא
בבינה וכו"ל.

ואחר עלות הקדמות אלו מעתה יבואר
ככתור ופרח דברות קדשו דהרב
דב"פ בהקדמתו הנזכרת בריש אמיר שכתב
דשורש הדיקנא בקס ע"ב ובי"ג הויו"ת בדברי
הרז"ל בשעה"כ בכ"מ, ולהמבואר י"ל לכיון
שהדיקנא שורשו בע"ב דס"ג שהוא מוחא
סתמאה דא"ק הנז"ל, הלכך שפיר שייכי ביה
הו"ה דע"ב.

ז.

זווג ע"ב וס"ג דא"ק הוא בדוגמת
זווג פרצופי או"א עילאין
וישסו"ת

הנה יק לתמוה תמיהה עלומה בענין הזווג
דע"ב וס"ג דא"ק אשר מקום עמידתם
הם זה למעלה מזה, וכנודע דע"ב מתפשט מן
השערות ועד האוזן, וס"ג מן האוזן ולמטה,

דעל פי זה לריך עיון האיך יתייחדו העליון עם התחתון אחר שכתב מרן הרש"ש בהגהותיו לפ"ד דשער י"ז (ע"ח דף פ"ה ע"ב אות א') דאי אפשר שיזדווגו מין בשאינו מינו עליון עם התחתון.

ואף כי הן אמנם יש ליישב עפ"י דברי רבינו התו"ח דדוקא זוג תדירי הבא ברגילות א"א שיהיה העליון עם התחתון, אבל לפרקים יש זוג עליון עם התחתון, וכדעיינן לו בדף ס"ג ע"ב, ועוד לו בדף קל"ג ע"א. מ"מ מדי דוחק לא ילאנו, דהרי זוג זה דע"ב ס"ג דא"ק תדירי הוא בכל מין יחוד ויחוד, וכנודע דאי אפשר שיזדווגו הפרטופים התחתונים בלתי שיוקדם להם זוג כל הפרטופים העליונים, מע"ב וס"ג דא"ק ולמטה, וכיון שמלוי ותדיר הוא ודאי שאין לקרותו בשם "לפרקים".

והנראה בזה דאף הרז"ל הרגיש חומר קושיא זו, ולכורך יישובה כיון מיליו במ"ש בע"ח ט' טנת"א פ"א מ"ב (ע"ח דף כ"א ע"ב), וז"ל, והנה ראה להוליא גם מן מ"ה וב"ן שלו הפנימיים חילוניותם לחוץ, ואז עלו כל בחי' ס"ג הפנימיים וכו' אל הטעמים דס"ג והם בערך א"א אל יסו"ת, כי כמו שכלורך עיבור ז"ן מזדווגים א"א, ויסו"ת נכללין עמהם, כן הכא הטעמים דס"ג מזדווגים עם כל ע"ב וכו' עי"ש.

וענין התכללות א"א עם יסו"ת ללורך היחוד נתבאר בפ"ח דשער י"ד, דהנה סדר הלבשת א"א ויסו"ת על גבי א"א הוא באופן שא"א מלבישים מן הגרון ועד החזה, ותחתיהן מלבישים יסו"ת מן החזה ועד הטבור, אלא בעת הזיווג ללורך המשכת המוחין לז"ן מתחברים אבא ויש"ס ונעשים פרוף אחד המלביש מלד ימין דא"א

מן הגרון ועד הטבור, וכן מתחברים אימא עם תבונה ונעשים פרוף אחד המלביש מלד שמאל דא"א מן הגרון ועד הטבור, ומתייחדים אבא ויש"ס שהם בימין והם לד המ"ה עם אימא ותבונה שהם משמאל והם לד הב"ן. וע"ע בזה בשי"ד פ"ח, שי"ז סופ"ב ושי"ט פ"ד.

ובענין יס לפרש בכוונת הרז"ל דבעת הזיווג דע"ב וס"ג דא"ק, הנה הע"ב הוא דוגמת א"א עילאין, וס"ג הוא דוגמת יסו"ת, וכאשר באים להתייחד נכללים ומתחברים ללורך היחוד, כדוגמת התחברות והתכללות א"א ויסו"ת, ודהיינו ללד הימין דע"ב דע"ב דא"ק ולד הימין דע"ב דס"ג דא"ק מתחברים ונעשים שניהם לפרוף אחד, וכן עד"ז מתחברים ללד השמאל דע"ב דע"ב דא"ק ולד השמאל דע"ב דס"ג דא"ק ונעשים שניהם לפרוף אחד, ומתייחדים ללד המ"ה שבימין עם ללד הב"ן שבשמאל, ומזיווגם נולדים המוחין די"ס דמ"ה החדש ותשלוס הט"ס דב"ן.

ובזה א"ש דהזווג אכן אינו בין העליון להתחתון, כי אם בין ללד ימין ללד שמאל, לאשר נעשים שניהם לפרוף אחד, ומזדווגים ללד ימין עם ללד שמאל. ופ"ש ששוב ראיתי להרב שלום ירושלם ז"ל בבאורו לע"ח שער י' פ"ב שכתב לבאר מעין דברינו אלו.

וראיה מהימנא לדברינו אלה יש להביא מדברות קדשן דמרן ז"ל בהקדמת רחובות הנהר דף ה' ד"ה באופן, יעויין שם שתכלית הבירור והתיקון הוא בזמן שעולים הטעמים העליונים שהם ע"ב דע"ב וע"ב

דס"ג דא"ק שהם חכמות דחו"ב דבינה דא"ק הנקראים או"א עילאין ונקראים בכללות אבא וכו'. ועיין שם שזו הבחינה היא מה שמצינו שאין סוף נתלבש בחכמה דא"ק, והוא בחי' הנרנח"י המבואר ברחובות הנהר ד"ט ע"ב. ולכאורה תימה דבשלמא ע"ב דע"ב דא"ק שפיר יק לקרותו בשם אבא עילאה, להיותו ע"ב דכללות, אבל ע"ב דס"ג דא"ק הלא אינו אלא בחי' אימא ויסקו"ת, ומה ענינו לאימא עילאה שהיא הנוק' דאבא עילאה. ואמנם להמבואר דע"ב וס"ג דא"ק מתחברים ונעשים לאחדים אתי שפיר, כי אכן ע"ב דע"ב נעשה לז' ימין של שניהם היינו אבא ויסק"ס, וע"ב דס"ג נעשה לז' שמאל של שניהם היינו אימא ותבונה, ועיקר התיקון שהבירורים מגיעים עד שם היינו עד או"א עילאין.

ובזה תבין מה שמצינו שאורות מ"ה החדש יולאין מן המלך דא"ק, ואורות הב"ן יולאין מן העינים, ולכאורה טעמא בעי. איברא למש"כ אתי שפיר בע"ה, ובהקדם דהנה יק להבין מה שכתב הרז"ל ללורך יליאת אורות הנקודים מן העינים דא"ק, נתעלו כל האורות שמטבור דא"ק ולמטה, ועלו כולם מן הטיבור ולמעלה בסוד מ"ן ללורך היחוד דע"ב וס"ג דא"ק, והיינו ממך כדוגמת הזווג שנעשה בעת התיקון ללורך יליאת המ"ה החדש. ולכאורה ל"ב מאי שנא בין הזווג הראשון שממנו ילאו אורות הב"ן שגרמו אל השבירה לבין הזווג השני שממנו ילאו אורות המ"ה שגרמו אל התיקון.

ואמנם הביאור בזה הוא דשאני ושאני בין ב' זווגים הללו הנזכרים, דאע"פ

שאכן בב' זווגים אלו נכללים או"א ויסקו"ת, מכל מקום הפרש יק ביניהם, דהנה כללות מקום עמידת או"א ויסקו"ת הוא מן השערות דא"ק ולמטה, דהיינו מכנגד המלך ולמטה, ונמצא כי הג"ר דילהו מכוונים מבפנים כנגד המלך, והו"ק דילהו מכוונים מבפנים כנגד העינים, ומעתה יק לומר דכאשר נזדווגו בשעת השבירה לא נזדווגו אלא בבחינת הו"ק שבהם המכוונים כנגד העינים, ודין גרמא שילאו אורות הס"ג לאשר שם במקום שהוא מלבישים יסקו"ת שהם ס"ג דא"ק, שהוא כנגד בחי' הכוללנה שהוא בחי' מו"ס. ואילו בשעת התיקון נזדווגו בבחינת הג"ר שבהם, וכדוגמת היחוד דג"ר דכללות פרופי או"א ויסקו"ת, והלכך נמשכו וילאו מן המלך אורות המ"ה, יען שהמלך מכוון כנגד מקום הע"ב, שהוא בחי' הג"ר דתרווייהו, כנגד מקום האוירא.

ח.

הארת מרדכי נמשכת מרישא
דאוירא שברדל"א

ואחר שזכינו לאלה הדברים נלכה ונסובה אל אשר פתחנו בדברי הרב דב"ש דבתיבת מגלה יק ג' הויו"ת שהם רישא חיוורא דלא אתידע, ומאלו הג' הויו"ת מתפשטין י"ג תיקוני דיקנא.

ולבאר ל"ב מה שהזכיר כאן רישא חיוורא דלא אתידע, דהא נודע דג' רישין הן, (א) העליון הוא ג"ר דעתיק הנקראים בשם רדל"א וכולל ג"ר, ובמקום אחר (עיין בקו"י יס החכמה ער"ה תשס"ג סימן ד') הארכנו הרבה בס"ד שמקומו למעלה מן הטבור דא"ק, מן החזה דא"ק ועד טבורו, והבאנו לזה ראיות

ברורות בס"ד. ב) רישא תנינא הוא גולגלתא והוא כתר דאריך אנפין. ג) רישא תליתאה הוא מוחא סתימאה דא"א, ואלו הן ג' רישין הכוללים, ומלבדן יש ברישא דא"א ענמו ג' רישין שהם גולגלתא אוירא מו"ס, והזכרנו מזה לעיל. ועכ"פ ענין החיבור והנימין לא מצינו להדיא בדברי הרז"ל זולת ברישא דא"א בלבד, ולא ברדל"א שהם ג"ר דעתיק, וא"כ נ"ב דברי הרדב"ש במה שהזכיר ענין החיבור ברדל"א.

ובפ"שטות י"ל דבאמת מייירי ברישא דא"א, וקרי ליה רדל"א לפי שעיקר התגלות רדל"א הוא ממו"ס ולמטה שמעם עיקר התחלת ההשגה.

ועי' ל' באופן אחר, והוא היותר נראה, דע"ד שמצינו בחי' חיבור ונימין וקולין ברישא דא"א ה"ה שיש לכל אלו הבחי' גם ברדל"א, ומש"כ הדב"ש דהג' הויו"ת נמשכין מרישא חיבורא שברדל"א יתבאר כפשוטו.

ובזמן האמור מצינו למדים כי שורש ותחלת הארת מרדכי נמשכת מן רישא חיבורא שברדל"א, והמשכה ממקום עליון כיוצא בזה לא מצינו בכלי שתא, ולא זו בלבד שהארת הפורים נמשכת ומשתלשלת ממקום עליון כל כך, אלא שהארה זו נמשכת ויורדת ומאירה עד העשיה בסוד הארת מרדכי, וכדברי הרז"ל שהביא הדב"ש שהבאנו בפתח דברינו, והיינו חדושא דימי הפורים הנזכרים ונעשים בכל שנה ושנה. וממילא זכינו להבין שהארת מרדכי הוא בעצם ג' ע"ב והטעם הוא שבה מהדיקנא והדיקנא שורש מע"ב דס"ג הפנימי ושורשם של אורות אלו מתחיל עוד יותר למעלה ברדל"א שגם

ברדל"א יש ג' הויות כמו שיש בחבורתא נימין ודיקנא.

ט.

להבין האמור עפ"י תורת החסידות

הנה ידוע מה שאמר מרן אור שבעת הימים הבעש"ט הק' (ומוצא בכמה מקומות כגון בזהר פר' פקודי דף ר"ג ע"א) שאם מעלים המלכות לאא"ס אזי מתבטלים כל הגזרות ממנות לחיים. והביאור הוא עפ"י מה שכתב רבינו האר"י בשער הכוונות דרושי ק"ש שכאשר מעלים המלכות עד הבינה אז נמחלים כל העוונות ויכולים אחר כך לעשות יחודים, וכמו דאיתא בספר דרך פיקודיך ריש מס' ברכות ובספר אמרי יוסף פר' ויקהל דאפילו אם אדם נכשל בד' חילוקי כפרה, ואפילו בחילול השם שאין לו כפרה אלא במיתה, ומוסר נפשו במחשבה, באמת נחשב כמעשה ומכפר לו עוונותיו בסוד עלית המלכות לבינה.

וזה לשון שער הכוונות דף כ"ד ע"ב: כי עתה בזמננו בעוונותינו הרבים אין יכולת לעשות זיווג כתיקונו למעלה ומסיבה זו הקץ מתארך וכו' אמנם עכ"ז יש קצת תיקון במה שנמסור נפשנו על קידוש ה' בכל לב כי ע"י כן אפילו אין בנו מעש"ט ורשענו עד להפליא הנה ע"י מסירת נפשנו להריגה מתכפרים עוונותינו כולם ויש בנו יכולת לעלות עד אימא עילאה כמ"ש חז"ל גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד וכו' ע"כ.

ועיין בנתיב מלוותיך שביל ג' אות כ"א שע"י מסירות נפש בכה אף שלא נעשית בפועל מעלה המלכות לבינה וממתיק

כל הדינים כאילו היה לדיק גמור וכל אחד מישראל אפילו הקל שבקלים מוכן בכל עת למסור נפשו באמת על קידוש שמו הגדול ע"כ. וקם בהמשך דבריו שהמדרגה היותר עליונה בהנ"ל היא להעלות המלכות לחכמה, ומפרק שאפילו שאלה העלה מלכות לבינה ומרגיש נועם הבינה המתקנות והערבות ונועם זו השכינה, מכל מקום עדיין יש חשק של "נגעים", ועיין בע"ח שער לזה ורחל פ"ז לענין ה"נגעים" הוא בסוד סגירו דמוחין לאבא לאע"פ ששופע עליו נועם אורו ית' ופניו בוערים כלפידים והוא בבחי' מעין עולם הבא, יכול להיות שאינו עושה זאת עדיין בשלמות הביטול וממילא יש אחיזה לחיזונים שכל זמן שלא המשך מוחין לאבא יש עדיין אחיזה לחיזונים ואם מתגאה נעשים מזה ג' מיני נגעים: שאת, ספחת ובהרת. היינו שחושב בעבודתו להיות לדיק וק' רב ורבי אפילו בדקות, בוחן ליבות וכליות גלוי לפניו הכל ואזי ח"ו יש אחיזה לחיזונים בעבודתו. וזה סוד הפגם של נדב ואביהו שהיו שותי יין שהמשיכו מוחין לאימא בלי מוחין לאבא שהוא הביטול בסוד אש זרה שהוא קליפת נגה וזהו שלא התבטלו למשה ואהרן.

במצא לפי"ז שהמדרגה השניה היא להעלות המלכות לחכמה שהיא דרגת הביטול ואח"כ ממשיך שם באות ט"ז שצריך להעלות המלכות עד בחי' הכתר שנקרא אין, וזה דרך הדיקים הגמורים שיכולים לשנות הטבע ע"י שהם בטלים להשי"ת וכל בחי' האני והיש שלהם ביטלו לגמרי ע"כ. וזה בחי' יציאת מצרים בסוד עליה לבינה בסוד חירות היינו שפרעה ומלכים הם תאוות הזמן וע"י היסורים

וכיגופים שהם בחי' בינה ילאו ממלכים לחירות ואח"כ ע"י מוחין דחכמה שהוא בסוד קריעת י"ם מעלים המלכות לחכמה ובמתן תורה העלו המלכות עד הכתר בסוד שער החמשים. וממשיך שם באות ל' שזהו סוד ג' לדיקים שהם משה רבינו שזכה לדרגת הבינה שהעלה כל העולם לדרגת בינה. מט"ט העלה המלכות לחכמה ומשיח דקיניו יעלה המלכות עד הכתר בב"א.

וזוה בחי' מרדכי הדיק שהוא בחי' משיח אשר ענינו להעלות המלכות עד הרדל"א שהוא מקום השכחה, אשר שם שוכחים לגמרי מציאות האני וחיוו דהאי עלמא, ונכללים באין הגמור ועיין בספורי מעשיות לרביה"ק והנורא מזה"ר נחמן מברסלב ז"ל מעשה מז' בעטלערם בדברי הזקנים שם. ודרגה זו היא למעלה מדרגת האין של החכמה, דהחכמה היא דרגה של ביטול באופן שמרגיש שהכל אלוקות אבל אינה שוכחה גמורה כדרגת הכתר.

ובמרדכי שהוא בחי' "מרי דכיא" בסוד חוטם דאריך שט"י החוטם דאריך נמשך האור של הרדל"א והוא ע"י שהלדיק מבטל עצמו לגמרי והאור שהוא נוסח הוא אור של גילוי אלוקות באופן שנכנס האור הזה לתוך האוירא שבראש (הנקרא כך ע"ש שמקבל דרך החוטם אור הרדל"א) אזי מתגלה שם גילוי אלוקות נורא מאד בסוד מה שכתוב בזהר "אחזה נהורין בהאי אוירא" היינו שעתיק מגלה הדעת שלו בהאי אוירא וכמו דאיתא בראב"ד בריש ס' יצירה אשר שם באוירא עיקר השפעת השכינה ושם ישנו האור א"ס של ששת ימי בראשית שמאיר מסוף העולם ועד סופו כמבואר באריכות בלש"ס בספר דע"ה ח"ב.